

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 19 mars 2019

Mål nr

Ö 3081-18

PARTER

Klagande

SMT

Ombud: Advokat JS

Motpart

Justitiekanslern

SAKEN

Tolkersättning

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten över Skåne och Blekinges beslut 2018-06-12 i mål Ö 725-18

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen ändrar hovrättens beslut och tillerkänner SMT ytterligare ersättning av allmänna medel med 1 098 kr, varav 878 kr för arbete och 220 kr för mervärdesskatt.

Dok.Id 159511

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax 08-561 666 86	08:45–12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15–15:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstadamstolen.se	

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN M.M.

SMT har yrkat att Högsta domstolen tillerkänner honom den tolkersättning som han begärde i tingsrätten, d.v.s. för fyra timmars förberedelsetid med ett belopp om 439 kr per timme och mervärdesskatt.

Justitiekanslern har motsatt sig ändring av hovrättens beslut.

Domstolsverket och Kammarkollegiet har avgett yttranden.

SKÄL**Bakgrund m.m.**

1. Målet rör frågan om förutsättningarna för att tillerkänna en tolkersättning för förberedelsearbete inför tolkuppdrag i domstol.
2. Rättstolken SMT var förordnad i ett tvistemål som rörde försäkringsersättning för reparation av en segelyacht, en Bermudaslup byggd i trä, som hade skadats under en storm i Västindien. Ena parten och ett sakkunnigt vittne var engelsktalande. Som bevisning åberopades bl.a. tre besiktningsrapporter på engelska och förhör med en engelsktalande besiktningsman. Till SMT:s kallelse bifogade tingsrätten stämningansökningen. SMT begärde och fick tillgång till fler handlingar i målet.
3. Huvudförhandlingen pågick en dag. SMT yrkade enligt faktura ersättning för bl.a. tidsspillan fem timmar med 2 195 kr utifrån en timkostnad om 439 kr och mervärdesskatt. Beloppet avsåg bl.a. fyra timmar förberedelsetid. SMT uppgav att målet hade krävt en hel del kunskap i ett fackområde som han inte var bekant med sedan tidigare och inte heller kunde förväntas vara bekant med.
4. Tingsrätten avlog SMT:s begäran om ersättning för förberedelsetid. Tingsrätten anförde att den förberedelsetid som SMT hade lagt ned inte var

ersättningsgill, eftersom målet inte hade rört några komplicerade tekniska frågor, de sakkunnigutlåtanden som åberopats varit på engelska samt de facktermer som förekommit mestadels begränsats till vanligare båttermmer.

5. Sedan Högsta domstolen meddelat tillstånd till målets prövning i hovrätten har hovrätten avslagit överklagandet.

Rättslig reglering

6. Enligt 5 kap. 8 § rättegångsbalken har en tolk rätt till skälig ersättning för arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget krävt. Tolkersättning utgår enligt en taxa som med stöd av förordningen (1979:291) om tolktaxa fastställs av Domstolsverket. Vid tiden för det i målet aktuella uppdraget gällde Domstolsverkets föreskrifter om tolktaxa (DVFS 2015:12). Ordalydelsen i denna taxa är, såvitt här är av intresse, densamma som i den nu gällande taxan (DVFS 2018:9).

7. Enligt tolktaxan ska arvode alltid utgå med ett belopp motsvarande minst en timmes arvodesgrundande tid. Som arvodesgrundande tid räknas den sammanhängande tid under en och samma dag som tolken står till domstolens förfogande och tiden räknas från den tidpunkt till vilken tolken är kallad och har infunnit sig. Taxan omfattar allt arbete inom uppdraget och även ersättning för tidsspillan om högst 30 minuter. (Se 3, 6 och 10 §§.)

8. Tidsspillan avser i allmänhet sådan tid då tolkens arbetstid tas i anspråk trots att den inte utgör arvodesgrundande tid. Det måste från fall till fall avgöras vad som kan anses utgöra tidsspillan vid visst uppdrag. Restid ska dock alltid anses som ersättningsgill tidsspillan. (Se 11 §.)

9. Ersättningsbeloppet enligt taxan får överskridas om uppdraget varit av särskilt svår beskaffenhet. Detta kan vara fallet om tolkupdraget t.ex. avsett mer än ett språk eller om uppdragets art krävt fackkunskap inom ett ovanligt område. Taxan får överskridas också om det föreligger synnerliga svårigheter

att finna en tolk. Att s.k. simultantolkning förekommer bör inte medföra överskridande av ersättningsbeloppet. (Se 8 §.) Bestämmelsen får uppfattas på så sätt att eventuell ersättning för förberedelse av ett uppdrag som är av särskilt svår beskaffenhet ska utgå som arvode i form av påslag på den arvodesgrundande tiden. I andra fall, t.ex. om det har avsett mer än ett språk, kan det bli fråga om att timarvodet överskrids.

10. Taxan ger uttryck för vad som i normalfallet är skäligen ersättning för ett tolkuppdrag. Ersättningen får anses innefatta sedvanligt förberedelsearbete, exempelvis att bekanta sig med ord och uttryck som kan tänkas bli aktuella vid tolkningen. Att en tolk går igenom handlingar i målet före själva tolkningen innebär alltså inte i sig en rätt till ersättning utöver taxan. En sådan genomgång är ofta nödvändig redan med hänsyn till att tolken har ett ansvar såväl att bedöma om han eller hon är kompetent att utföra uppdraget på ett tillfredsställande sätt som att uppträda yrkesmässigt genom att vara väl förberedd (se 17 och 18 §§ i Kammarkollegiets tolkföreskrifter, KAMFS 2016:4).

11. Vissa uppdrag är emellertid av den arten att de inte kan anses ligga inom ramen för taxan. I Domstolsverkets föreskrifter nämns fallet att uppdraget krävt fackkunskap inom ett ovanligt område. Det handlar då om att målet rör ett område där tekniska förhållanden och fackuttryck inte ligger inom den kompetens som kan förväntas av en tolk. Om det då erfordras förberedelser som går klart utöver vad som normalt behövs, kan det bli aktuellt att avvika från taxan. Tolken måste då tydligt redovisa de konkreta omständigheter som kan motivera ersättning utöver taxebeloppet.

Bedömningen i detta fall

12. SMT har inför tolkningen gått igenom handlingar i målet och ett stort antal internetsidor.

13. Justitiekanslern har inte ifrågasatt SMT:s uppgifter om nedlagd tid men har hävdad att utredningen inte med tillräcklig styrka talar för att komplexiteten i målet varit sådan att taxan bör överskridas.

14. Tolkuppdraget kunde rimligen antas komma att avse ett stort antal facktermer av en mer begränsad spridning avseende konstruktion och reparation av en specialbyggd segelyacht. Uppdraget får anses ha krävt förberedelsearbete som klart gått utöver vad som är normalt och därmed ha varit av särskilt svår beskaffenhet. Med hänsyn till föreliggande utredning i målet får skälig tid för förberedelser bedömas vara två timmar.

15. SMT:s yrkande avser den lägre ersättningsnivån för tidspillan och ersättningen ska bestämmas med hänsyn till detta (jfr NJA 2010 s. 206). Han bör därför tillerkännas ytterligare ersättning av allmänna medel med 1 098 kr, varav 878 kr för arbete och 220 kr för mervärdesskatt.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gudmund Toijer, Kerstin Calissendorff, Lars Edlund (referent), Stefan Johansson och Eric M. Runesson
Föredragande justitiesekreterare: Pia Nilsson Taari